

Леонид Иванович Воинов 1898 елның 12 июнендә Темников - үзгәртелгән йортта, бай тарихы, үзгәртелгән тормыш рәвешен һәм мәдәни традицияләргә булган шәһәрдә туган. Анда яшәгән еллары һәм аның иң яхшы шәхесен формалаштырырга. Музыкага һәм рус балаларына мөһабәт Темник гимназиясендә укыганда үзгәртелгән сиздерә. Үл чакта яшәгән арасында музыка белән мәдәни гимназия житегчеләге һәм, барынан да элек, аны директор А.В. Чикунский тарафыннан яклау тапкан. Үл рус кыллы оркестры инструментлары комплекты сатып ала, гимназистларны музыкаль грамота һәм җыр нигезләренә өйрәтү өчен Петербурган музыка укытучысы П.В. Беляевны чакыра. Л.И.Воинов инициативасы белән гимназиядә һәм оркестры оештырыла. 1917 елда, гимназияне тәмамлаганнан соң, Леонид Иванович - Казан университетының тарих - филология факультеты студенты. Революциядән соң иң моңа жайланмаларның берсе - яңа тынлаучыга, рухка һәм заман таләпләренә җавап бирүче музыкага юнәлеш бирү. Аерым энтузиаст-музыкантлар тырышлыгы белән һәр җирдә хор һәм оркестр коллективлары, халык театрлары, музыка студияләре һәм түгәрәкләр оештырыла. Үл һәм һәр кеше өчен хәлиткеч һәм катлаулы вакытта Воинов университетны калдырырга һәм туган ягына кайтырга карар кабул итә. Үл беренче адымнан ук Темникта Совет властен урнаштырудагы мәдәни фронт хезмәткәрләргә арасына актив керешә. Инициатива һәм көнләшерлек үзгәртелгән күрсәткән, Леонид Иванович рус халык уен коралларының үзгәртелгән оркестрын оештыра. 1918 елның 20 мартында оркестрның «Смело, товарищи, в ногу!» дигән җыр белән башлана. 1923 елдан башлап Л.И.Воинов шәһәр мәктәпләрендә һәм педагогия училищесында музыка укытучысы булып эшли. Бер үк вакытта оркестр, хор һәм солистлар белән шогильләнгән, музыка иң яхшы итә. Шулай итеп, 1924 елда Үл үзгәртелгән артистлар кече белән Пушкин сюжетына «Сказка о Попе и работнике его Балде» операсын яза һәм куя. Леонид Ивановичның музыкаль үсештә, композитор һәм башкару осталыгын камилләштерүдә күренекле музыка эшлеклеләре - А.Б.Гольденвейзер, Б.С.Трояновский, В.В.Андреев исемен-дәгә рус халык уен кораллары оркестры музыкантлары белән дуслык һәм иҗади элементләр зур. Аның биографиясендә мордва фольклорына игътибар итәргә кинәш биргән композитор Л.П.Кирюков белән очрашу яңа иң яхшы этабы булды. XX гасырның 40 нчы елларыннан башлап Мордовия мелосы Л.И.Воинов ижатының ныклы таянычы була. Башка эсәрләр арасында оркестр белән балалар өчен ике концерт,

оркестр очен ике мордва темасына фантазия - «Мордовская рапсодия», «Мордовский марш», кантатлар - «Сказ о Мордовии» белән «Край родной» һәм мордва халык җырларын эшкәртү очен фантазияләр язган. Оркестр репертуарында - рус һәм Конбатыш Европа классикасынын анын җитәкчесе тәржемәсендәге иншалары. Оркестр белән танылган җырчылар - И.М.Яушев, А.В.Яшнов, И.М.Скобцов, М.Н.Ан-тонова, Р.М.Беспалова, Д.И.Еремеев чыгыш ясадылар. Бүген Темников оркестры үзенен оештыручысынын һәм җитәкчесенен исемен йортә. Бу коллектив Мордовия Республикасы Дәүләт премиясе лауреаты, тобәкара һәм республика фестивальләребелән конкурслары лауреаты һәм дипломанты. Композитор 1967 елнын 29 октябрәндә Саранскида вафат була. Мордва музыка сәнгәтен үстөрү өлкәсендәге хезмәтләре очен Л.И.Воиновка МАССРнын халык артисты (1947) һәм РСФСРнын атказанган сәнгәт эшлеклесе (1960) исеменә бирелде. Темниковтагы сәнгәт мәктәбе белән Сарансктагы 4-нче номерлы балалар музыка мәктәбе Л.И.Воинов исемен йортәләр. Анын исеме белән Темников һәм Саранск урамнары да аталган.

Н.Хәлил

Рәсемдә: Темниковтагы Л.И.Воинов мемориаль музей-йорты